

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1691

Vragen van het lid **Lodders** (VVD) aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over *het melden van telen op zand en of löss grond door boeren*. (ingezonden 9 februari 2021).

Antwoord van Minister **Schouten** (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) (ontvangen 12 februari 2021).

Vraag 1

Bent u bekend met de maatregel dat boeren die mais willen telen op zand- en/of lössgrond dit uiterlijk op 15 februari moeten melden?

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Kunt u aangeven hoeveel meldingen, hoeveel percelen en hoeveel hectares inmiddels zijn aangemeld?

Antwoord 2

Tot en met 11 februari 2021 om 9u 's ochtends zijn er 12.216 meldingen ontvangen. Het betreft 45.553 percelen waarvan de totale oppervlakte 115.937 hectare is.

Vraag 3

Kunt u aangeven hoeveel mais de afgelopen vijf jaar (graag een overzicht per jaar) geteeld is op zand- en/of lössgronden?

Antwoord 3

In onderstaande tabel is de oppervlakte van het areaal waarop in de afgelopen vijf jaar mais is geteeld op zand- en lössgronden opgenomen.

2015	172.606
2016	160.828
2017	158.354
2018	159.133
2019	150.248
2020	152.887

Vraag 4

Heeft u onderzoek gedaan naar de extra kosten en of administratieve lasten die de ondernemer maakt voor deze maatregel? Zo ja, kunt u de uitkomsten met de Kamer delen? Zo nee waarom niet?

Antwoord 4

In de nota van toelichting van het Besluit van 29 december 2020 tot wijziging van het Besluit gebruik meststoffen ter uitvoering van het zesde actieprogramma Nitraatrichtlijn dat op 6 januari jl. in het Staatsblad is gepubliceerd (nummer 2021–2) is in paragraaf 3 *Effecten bedrijfsleven en overheid* ingegaan op de bedrijfseffecten van de maatregel van de aanpassing in de uitrijdperiode op bouwland voorafgaand aan de teelt van maïs. De berekening van de administratieve last als gevolg van de voorafgaande melding van de teelt van maïs is toegelicht. Aan de berekening ligt de gecombineerde opgave van 2019 ten grondslag van landbouwers die in die jaren maïs hebben geteeld op zand- en lössgronden. Voor de melding wordt gerekend met 2,5 minuut voor het aanmelden op Mijn RVO, een kwartier voor het verzamelen van gegevens en 1,2 minuut voor het doorvoeren van het perceelnummer. Daarbij wordt gerekend met een tarief per persoon per uur van € 37 overeenkomstig de standaard die voor kostenberekening van landbouwers wordt toegepast. Daarmee komt de totale regeldruk op € 249.428,-. De reacties in de consultatie zijn aanleiding geweest om in het ontwerpbesluit de melding van een perceel te kunnen wijzigen, omdat het bijvoorbeeld voorkomt dat na 15 februari percelen worden geruild. Het is niet mogelijk in te schatten hoeveel percelen dit betreft, daarom kan de regeldruk van de wijziging van de melding niet worden berekend. In de paragraaf *Overige bedrijfseffecten* van de nota van toelichting is de aanpassing van de uitrijdperiode van drijfmest en vloeibaar zuiveringsslib voorafgaand aan de teelt van maïs voor een landbouwer kan leiden tot mogelijke aanvullende afzetkosten voor mest. De omvang van deze kosten is niet te duiden omdat dit per bedrijf kan verschillen.

Vraag 5

Bent u bekend met signalen uit de praktijk dat deze maatregel de uitruil van gronden tussen akkerbouw en veeteelt bemoeilijkt en er daardoor minder mogelijkheden zijn voor het verbouwen van «eigen krachtvoer»? Zo nee, bent u bereid om met een aantal boeren die hier in de praktijk tegenaan lopen in gesprek te gaan? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

Ja, ik heb dergelijke signalen ontvangen.

In mijn brief van 18 mei 2020 (Kamerstuk 33 037, nr. 368) heb ik uw Kamer geïnformeerd over de uitvoering van het zesde actieprogramma Nitraatrichtlijn 2018–2021 (hierna: zesde actieprogramma) gedurende het resterende deel van de looptijd van dit actieprogramma. Ik heb toen aangegeven dat nog enkele maatregelen zullen worden doorgevoerd rondom de teelt van maïs op zand- en lössgronden waarbij het principe van precisiebemesting uitgangspunt is, ook ter beperking van emissies. Voortschrijdend inzicht als gevolg van wetenschappelijke inzichten en de rechtvaardiging van investeringen voor de toepassing van rijenbemesting in maïs op zand- en lössgronden per 1 januari 2021 heeft er destijds toe geleid dat ik heb besloten deze maatregel op een andere, eenvoudigere en minstens even effectieve manier verder uit te werken. Daarom heb ik toen besloten de uitrijdperiode voorafgaand aan de teelt van maïs op zand- en lössgrond in te korten. Deze invulling maakt deel uit van een pakket aan maatregelen, zoals ik in deze brief heb toegelicht. Van 18 mei 2020 tot en met 15 juni 2020 heeft consultatie van het betreffende ontwerpbesluit plaatsgevonden waarop eenieder in de gelegenheid is gesteld

om hier desgewenst op te reageren. Van 31 augustus 2020 tot en met 4 november 2020 is het ontwerpbesluit in het kader van de voorhang aan uw Kamer voorgelegd (Kamerstuk 33 037, nr. 372). Van 6 januari jl. tot en met 3 februari jl. is het Besluit in het kader van de nahang aan uw Kamer voorgelegd (Kamerstuk 33 037, nr. 382). Ik ben altijd bereid het gesprek te voeren met boeren over hun ervaringen in de praktijk.

Vraag 6

Deelt u de mening dat door de verplichting van het aanmelden van percelen die gebruikt worden voor de maïsteelt voor 15 februari de flexibiliteit van het bouwplan en het werk van de boer wordt aangetast? Zo nee, waarom niet en kunt u toelichten hoe boeren kunnen anticiperen als bijvoorbeeld de weersomstandigheden zo zijn dat aanmelding van de percelen nog ongewis is?

Antwoord 6

Nee, ik deel uw mening niet. De reacties die gedurende de consultatie op het ontwerpbesluit zijn gegeven, hebben ertoe geleid dat in het ontwerpbesluit is voorzien in de mogelijkheid dat percelen die aangemeld zijn voor de teelt van maïs ook weer afgemeld kunnen worden.

Vraag 7

Bent u bekend met het feit dat maïs in hetzelfde seizoen soms gezaaid wordt na het mislukken van een ander gewas op dat perceel, zoals bieten die bevroren zijn en/of aardappelen die het niet redden, om uiteindelijk geoogst te kunnen worden en bent u van mening dat dit onder de huidige regels wel of niet is toegestaan? Waarom wel of waarom niet? Zo niet, bent u bereid dit mogelijk te maken? Zo ja, hoe? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7

Ja, ik ben hiermee bekend. Zoals in de beantwoording op vraag 6 is aangegeven is erin voorzien dat de melding die gedaan is waarbij een perceel is aangemeld voor de maïsteelt weer kan worden gewijzigd.

Vraag 8

Heeft u kennis genomen van de neveneffecten die door deze maatregel zullen ontstaan en kunt u een reactie geven op de volgende situaties:

- Boeren zullen uit voorzorg meerdere percelen aanmelden voor de maïsteelt, waarbij de percelen die hiervoor niet gebruikt worden op een later tijdstip bemest zullen worden waarbij een achterstand ontstaat in het bemestingsplan of, als later bemesten niet kan, waarbij gekozen wordt voor het toedienen van kunstmest en kunt u toelichten wat in deze situatie de milieuwinst is van deze maatregel in combinatie met het neveneffect?
- Het niet aanmelden van percelen voor maïsteelt waardoor er alsnog grasland gescheurd moet worden en kunt u toelichten wat in dit geval de milieuwinst is?

Antwoord 8

Ja, ik heb kennis genomen van de neveneffecten. Ten aanzien van de eerste situatie deel ik uw mening niet dat er een achterstand ontstaat. Aangemelde percelen kunnen worden afgemeld waardoor landbouwers vanaf de datum dat de wijziging wordt doorgegeven alsnog kunnen bemesten. Ten aanzien van de tweede situatie geldt dat maïs niet geteeld mag worden indien het perceel niet is gemeld. Dit geldt ook voor percelen die op dit moment grasland zijn. De situatie waarin grasland wordt gescheurd om toch te kunnen voldoen aan het gewenste areaal maïs, omdat sommige percelen niet zijn aangemeld zal zich dus in de praktijk ook niet of nauwelijks voordoen.

Vraag 9

Bent u bekend met mineralenmanagement waarbij boeren continu bezig zijn met de benutting van mineralen en het halen van milieuwinst en is het u bekend dat veel boeren hier, al dan niet in collectief verband, via de melkfabriek of voerleverancier mee bezig zijn en wat vindt u van deze initiatieven? Ziet u ook een steeds grotere bewustwording van de keuze en

het gebruik van vanggewassen en optimale benutting van mineralen? Zo nee, kunt u dat onderbouwen?

Antwoord 9

Ja, ik ben bekend met dergelijke bestaande initiatieven, zoals de Kringloopwijzer, en de systemen die bijvoorbeeld in de pilot Slim Bemesten of op Koeien & Kansen-bedrijven worden ontwikkeld. De voorlopers in de sector, die dit soort managementinstrumenten ontwikkelen en gebruiken, kan ik alleen maar toejuichen.

Via diverse kanalen is mij opgevallen dat sectorpartijen steeds bewuster en slimmer met de teelt van een vanggewas omgaan. Zo zijn in korte tijd de vroegrijpe maïsrassen sterk verbeterd. Ik heb dan ook de verwachting dat het vanggewas in de loop van de tijd nog effectiever zal bijdragen in de benutting van mineralen.

Vraag 10

Deelt u de mening dat deze maatregel de meerderheid van de boeren treft en de motivatie van het boeren aantast, terwijl deze maatregel bedoeld is voor de kleine minderheid? Zo nee, kunt u dat toelichten? Zo ja, welke alternatieven heeft u onderzocht om de excessen aan te kunnen pakken?

Antwoord 10

Deze maatregel volgt uit de uitvoering van het zesde actieprogramma. In de beantwoording op vraag 5 ben ik ingegaan op de achtergrond van deze maatregel. Met deze maatregel is precisiebemesting het uitgangspunt gebleven. Recent is de Nitraatrapportage (Kamerstuk 33 037, nr. 378) aan uw Kamer aangeboden over de periode 2016–2019. Deze rapportage laat zien dat op meer dan de helft van de landbouwbedrijven in de zand- en lössregio de nitraatconcentratie te hoog is. Ik deel uw mening dan ook niet dat dit een kleine minderheid betreft.

Vraag 11

Bent u bereid deze maatregel te heroverwegen en boeren de ruimte te geven om flexibel in te kunnen spelen op de verschillende omstandigheden die een boer niet altijd in de hand heeft, zoals bijvoorbeeld de weersomstandigheden (op dit moment een stevige vorstperiode terwijl andere jaren half februari gestart kan worden met het bemesten)? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 11

In de beantwoording op vraag 5 heb ik de achtergrond bij deze maatregel toegelicht. Ook heb ik aangegeven dat het Besluit waar deze maatregel deel van uitmaakt is vastgesteld. De inwerkingtreding bij koninklijk besluit door publicatie in het Staatsblad zal op zeer korte termijn plaatsvinden.

Vraag 12

Kunt u de HUF-toets met de Kamer delen, dit is de toets die de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) uitvoert op de handhaafbaarheid, uitvoering en fraudebestendigheid? Zo nee, is deze toets wel uitgevoerd? Kunt u, indien deze toets niet is uitgevoerd, aangeven waarom deze niet is uitgevoerd en kunt u de precieze randvoorwaarden delen wanneer deze toets wel of niet wordt uitgevoerd?

Antwoord 12

Ja, op 9 februari 2021 heb ik de HUF-toets met uw Kamer gedeeld.

Vraag 13

Herinnert u zich uw toezegging dat u de HUF-toets over de drempels in de ruggenteelt met de Kamer zou delen, gedaan tijdens het debat over de NVWA op 2 februari 2021 waarin de Kamer kritisch was over het takenpakket van de NVWA, en kunt u aangeven wanneer deze gedeeld wordt?

Antwoord 13

Ik verwijst naar de beantwoording op vraag 12.

Vraag 14

Kunt u uitgebreid reflecteren op de maatregel rond het melden van telen en de maatregel zoals het aanbrengen van drempels in de ruggenteelt waarbij u rekenschap geeft van het vakmanschap van de boer, de administratieve lasten, de uitvoerbaarheid voor de boer, de handhaafbaarheid van de maatregel, de professionaliteit van de boer, het mineralenmanagement in relatie tot de milieuwinst en kunt u deze reflectie onderbouwen met de uitkomsten van een breed praktijkonderzoek in diverse delen van het land?

Antwoord 14

Op 22 december 2017 (Kamerstuk 33 037, nr. 250) heb ik uw Kamer het zesde actieprogramma toegezonden en dit programma is gelijktijdig conform artikel 5 van de Nitraatrichtlijn bij de Europese Commissie ingediend waarmee invulling is gegeven aan het mestbeleid voor de periode 2018 tot en met 2021. De invulling van dit actieprogramma vormde ook de grondslag voor de derogatie. Doel van het actieprogramma is de verontreiniging veroorzaakt of teweeggebracht uit agrarische bronnen te verminderen en te voorkomen. Aan de maatregelen in dit actieprogramma lagen de milieuresultaten ten grondslag. Dit heeft ertoe geleid dat het maatregelenpakket zich onder andere richtte op waterkwaliteitsproblemen op regionaal en lokaal niveau, samenhangend met de mate en de aard van het gebruik van stikstof en fosfaat in de landbouw. Dit actieprogramma is dan ook meer dan de voorgaande actieprogramma's gericht geweest op specifieke gebieden en grondsoorten, zoals de zand- en lössregio, teelten, zoals maïs, en landbouwpraktijken. Naast het stimuleren van de goede landbouwpraktijk was het als gevolg van de milieuresultaten onvermijdelijk dat verplichtende maatregelen zijn ingevoerd. Bij de totstandkoming van het actieprogramma heeft veelvuldig overleg met diverse sectorpartijen plaatsgevonden. In de beantwoording op vraag 5 heb ik toegelicht op welke wijze uitvoering aan het zesde actieprogramma is gegeven in de resterende looptijd.

Vraag 15

Herinnert u zich eerdere Kamervragen van het lid Lodders (VVD) over het illegaal uitrijden van mest en het niet opvolgen van meldingen en waarom is er niet gekozen voor het verbeteren van de handhaving, terwijl uit deze Kamervragen blijkt dat aan diverse meldingen van het illegaal uitrijden van mest geen opvolging tot handhaving is gegeven en kunt u toelichten waarom u de keuze maakt voor een extra maatregel in plaats van het handhaven van de bestaande regels?^{1 2 3}

Antwoord 15

Ja, deze eerdere vragen van het lid Lodders over het illegaal uitrijden van mest herinner ik mij. Meldingen hierover neem ik zeer serieus en ik heb daarbij in de beantwoording tevens aangegeven dat er sluitend bewijs moet zijn (Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2020–2021, nr. 345). De NVWA verstaat onder het illegaal uitrijden van mest het uitrijden buiten de toegestane periodes of ten tijde van sneeuw en vorst. Indien dit het geval is, worden passende maatregelen genomen. Door de handhavende diensten wordt veel inzet gepleegd in het kader van de Versterkte Handhavingsstrategie, waaronder ook gebiedsgericht. Over de voortgang in de uitvoering van deze strategie heb ik uw Kamer en de Europese Commissie bij regelmaat op de hoogte gesteld (meest recentelijk Kamerstuk 33 037, nr. 373).

¹ Aanhangsel van de Handelingen, vergaderjaar 2020–2021, nr. 345

² Aanhangsel van de Handelingen, vergaderjaar 2018–2019, nr. 3379

³ Aanhangsel van de Handelingen, vergaderjaar 2017–2018, nr. 2515